

Dekanat RADUŃ Wieś jest znana od drugiej połowy XVII w. jako majątek Kołwaliszki w powiecie oszmiańskim, będący własnością rodu Prażmowskich. W jego skład wchodziły wieś Kołwaliszki i miasteczko Smolinsk (później Konwaliszki). Kościół Smoliński zaznaczony jest w 1738 r. jak już działający i przypisany jako kaplica do parafii bieniakońskiej. Była to zbudowana na kształt centrycznej, prawdopodobnie ośmiobocznej rotundy świątynia. W ołtarzu świątyni był umieszczony obraz św. Anny. Na końcu XIX w. kaplica była zamknięta z niewiadomych przyczyn.

† W 1808 r. Mikołaj Jankowski, kanonik katedry mińskiej i ówczesny właściciel wioski, razem ze swoimi siostrzeńcami Ambrożym i Alojzym Jankowskimi, ufundował tu samodzielną parafię i kościół, konsekrowany pod tytułem św. Mikołaja 28 sierpnia 1809 r. Dwuwieżowa świątynia była wybudowana z sosny nad kamienną kryptą – rodzowym grobem Jankowskich. Jako pierwsi zostali tu pochowani trzej fundatorzy kościoła – Mikołaj Jankowski (+1821), Ambroży, marszałek szlachty oszmiańskiej (+1828) i Alojzy, weteran Wojska Polskiego (+1840). W głównym ołtarzu był umieszczony duży rzeźbiony Krucyfik.

Do 1827 r. kościół konwaliski obsługiwali księża z wileńskiego klasztoru misjonarzy (parafię liczone placówką misyjną), i tylko później proboszczowie diecezjalni. W XIX w. parafia wchodziła w skład dekanatu wisznieńskiego, wtedy do niej należała kaplica w Stokach (dziś Litwa) oraz działała szkoła misjonarska w samych Konwaliszkach. Za polskich czasów parafia została włączona do nowo utworzonego dekanatu bieniakońskiego, przy tym kaplica w Stokach otrzymała status kościoła filialnego. Liczba wiernych parafii wtedy przewyższała 3500 osób.

Na końcu XIX w. kościół w Konwaliszkach był dwuwieżowy, zbudowany w stylu tzw. „klasycyzmu stanisławowskiego”. Cztery potężne okrągłe słupy niosły falisty fronton fasady głównej flankowany dwiema dwukondygnacyjnymi wieżami czworobocznymi pod półsferycznymi kopułami z ośmiobocznymi barokowymi główkami. Z lewej strony osobno stała dwukondygnacyjna (mniejszy czworobok na większym) także drewniana dzwonnica pod czterospadowym dachem z gontu z krzyżem. Całość była obniesiona płotem drewnianym.

